

Олена КОРОВСЬКА, редактор

ДЕРЖБЮДЖЕТ-2019: ВАЖЛИВІ ЦИФРИ ДЛЯ БУХГАЛТЕРА

Закон від 23.11.18 р. № 2629-VIII «Про Державний бюджет України на 2019 рік» набув чинності 1 січня 2019 року. Отже, розпочався новий бюджетний і податковий рік, і сьогодні ми з'ясуємо, якими будуть цьогорічні державні соціальні гарантії та похідні показники від них.

Курс доллара та основні державні соціальні гарантії у 2019 році

У бюджеті на 2019 рік закладено: зростання ВВП – 3 %; інфляція – 7,4 %; показники дохідної частини бюджету обчислено за курсом 29,40 грн. за 1 дол. США.

Мінімальна заробітна плата (далі – МЗП) на 01.01.19 р. становить:

- у місячному розмірі – **4 173 грн.;**
- погодинному розмірі – **25,13 грн.**

Як бачимо, розмір МЗП не підлягає зміні протягом року.

Розмір прожиткового мінімуму (далі – ПМ) протягом року буде таким (див. табл. 1):

Таблиця 1. Розмір ПМ у 2019 році

(грн.)

Соціальні та демографічні групи населення	Розмір ПМ за періодами року		
	01.01.19 р. – 30.06.19 р.	01.07.19 р. – 30.11.19 р.	01.12.19 р. – 31.12.19 р.
1	2	3	4
Загальний показник	1 853	1 936	2 027
Діти віком до 6 років	1 626	1 699	1 779
Діти віком від 6 до 18 років	2 027	2 118	2 218
Працевдатні особи	1 921	2 007	2 102
Особи, які втратили працевдатність	1 497	1 564	1 638

У 2019 році рівень забезпечення ПМ для призначення державної соціальної допомоги визначатиметься у відсотках до відповідного ПМ для:

- працевдатних осіб – 21 %, з 1 січня – 403 грн. (1 921 грн. x 21 : 100);
- дітей – 85 %, зокрема для дітей віком до 6 років із 1 січня – 1 382 грн. (1 626 грн. x 85 : 100); для дітей віком від 6 до 18 років із 1 січня – 1 723 грн. (2 027 грн. x 85 : 100);
- осіб, які втратили працевдатність, та осіб з інвалідністю – 100, тобто з 1 січня – 1 497 грн.

Розмір державної соціальної допомоги малозабезпеченим сім'ям у 2019 році не може становити більше 75 % рівня забезпечення ПМ для сім'ї.

Рівень забезпечення ПМ для визначення права

на звільнення від плати за харчування дитини в державних і комунальних дитячих дошкільних закладах 2019 року збільшується відповідно до зростання ПМ.

Соціальні показники, обчислені на основі ПМ

Згідно з додатком 1 до постанови КМУ від 30.08.02 р. № 1298 «Про оплату праці працівників на основі Єдиної тарифної сітки розрядів і коефіцієнтів з оплати праці працівників установ, закладів та організацій окремих галузей бюджетної сфери» **1-й тарифний розряд** установлюються в розмірі ПМ для працевдатних осіб станом на 1 січня календарного року, тобто у 2019 році – **1 921 грн.**

Податкова соціальна пільга (ПСП)

Таблиця 2. ПСП у 2019 році

(грн.)

Граничний розмір доходу, що дає право на загальну ПСП (пп. 169.4.1 ПК)	Сума ПСП		
	100 % для осіб, визначених у пп. 169.1.1 та 169.1.2 ПК	150 % для осіб, визначених у пп. 169.1.3 ПК	200 % для осіб, визначених у пп. 169.1.4 ПК
1	2	3	4
2 690,00 (1 921,00 x 1,4)	960,50 (1 921,00 x 50 : 100)	1 440,75 (960,50 x 150 : 100)	1 921,00 (960,50 x 200 : 100)

Здебільшого ПСП зможуть скористатися працівники, які мають двох і більше дітей. Адже граничний розмір доходу для застосування ПСП у розмірі 100 % та 150 % до зарплати таких батьків визначається як добуток суми 2 690 грн. та відповідної кількості дітей (пп. 169.4.1 Податкового кодексу, далі – ПК).

ПСП у розмірі 100 % та 150 % від загальної, які можуть застосовувати для батьків згідно з пп. 169.1.2 та пп. 169.1.3 ПК, надаються в розрахунку на кожну таку дитину (пп. 169.1.2 ПК).

Стипендії

Сума стипендії (включаючи суму її індексації, нараховану відповідно до закону), яка виплачується з бюджету учню, студенту, курсанту вій-

ськових закладів освіти, ординатору, аспіранту або ад'юнкту, не оподатковується, якщо її розмір не вище за суму згідно з абзацом першим пп. 169.4.1 ПК (пп. 165.1.26 ПК). У 2019 році сума такої стипендії дорівнює **2 690 грн.**

Сума перевищення підлягає оподаткуванню під час її нарахування (виплати) за ставкою 18 %.

Мінімальний гарантований розмір аліментів

Відповідно до ч. 2 ст. 182 Сімейного кодексу мінімальний гарантований розмір аліментів на одну дитину не може бути меншим, ніж 50 % ПМ для дитини відповідного віку. Якими будуть мінімальні суми аліментів у 2019 році, покажемо в табл. 3.

Таблиця 3. Розмір аліментів у 2019 році

(грн.)

Вік дітей	Сума аліментів		
	01.01.19 р. – 30.06.19 р.	01.07.19 р. – 30.11.19 р.	01.12.19 р. – 31.12.19 р.
1	2	3	4
До 6 років	813,00 (1 626,00 x 50 : 100)	849,50 (1 699,00 x 50 : 100)	889,50 (1 779,00 x 50 : 100)
Від 6 до 18 років	1 013,50 (2 027,00 x 50 : 100)	1 059,00 (2 118,00 x 50 : 100)	1 109,00 (2 218,00 x 50 : 100)

Пенсії

Суми пенсій (включаючи суму їх індексації, нараховану згідно із законом) або щомісячного довічного грошового утримання, отримуваних платником ПДФО з Пенсійного фонду чи бюджету, не включаються до оподаткованого доходу в розмірі, що не перевищує 10 ПМ для осіб, які втратили працездатність (у розрахунку на місяць), установленого на 1 січня звітного податкового року, тобто у 2019 році це **14 970 грн.** (пп. 164.2.19 ПК).

Суми пенсій у частині такого перевищення, а також пенсій з іноземних джерел, які згідно з міжнародними договорами (згода на обов'язковість яких надана Верховною Радою) підлягають оподаткуванню чи не оподатковуються в країні їх виплати.

Норми пп. 164.2.19 ПК не застосовуються до пенсій, призначених учасникам бойових дій, інвалідам війни та особам, на яких поширюються чинність ст. 10 Закону від 22.10.93 р. № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту».

Подарунки дітям та посадовим особам

Щороку в період із 15 листопада поточного року до 15 січня наступного діє спеціальний Закон від 30.11.2000 р. № 2117-III «Про звільнення від оподаткування грошових коштів, які спрямовуються на проведення новорічно-різдвяних свят для дітей та на придбання дитячих святкових подарунків» (далі – Закон № 2117).

Відповідно до цього Закону вартість святкових подарунків та квитків на новорічно-різдвяні заходи, отриманих дітьми від органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадських, у тому числі профспілкових, організацій тощо, не входить до сукупного оподаткованого доходу громадян, які є їх батьками.

Під дитячими святковими подарунками слід розуміти набори товарів, які містять лише кондитерські вироби та іграшки вітчизняного виробництва та фрукти, загальною вартістю не більше 8 % ПМ для працездатної особи, установленого законом на 1 січня звітного податкового року (ст. 4 Закону № 2117).

Оскільки на 01.01.19 р. такий ПМ становить 1 921 грн., вартість новорічних подарунків, які не підлягають оподаткуванню у 2019 році, дорівнює 153,68 грн. (1 921 грн. x 8 %).

Сукупна вартість подарунків, отриманих особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та особами, які прирівнюються до них, від однієї особи (групи осіб), протягом року не повинна перевищувати двох ПМ, установлених для працездатної особи на 1 січня року, у якому прийнято подарунки, тобто у 2019 році це 3 842 грн. (1 921 грн. x 2). Дотримання зазначеного обмеження свідчить про те, що стосовно особи не вбачається корупційних дій.

Нецільова благодійна допомога

Нецільова благодійна допомога (у т. ч. матеріальна), що надається резидентами – юридичними або фізичними особами платнику, не обкладається ПДФО та військовим збором (далі – ВЗ), якщо її сума протягом звітного податкового року сукупно не перевищує граничного розміру доходу, визначеного згідно з абзацом першим пп. 169.4.1 ПК (пп. 170.7.3 ПК). Отже, розмір та-

кої допомоги у 2019 році становить 2 690 грн. (1 921 x 1,4).

Допомога на поховання

Допомога на поховання у вигляді коштів або вартості майна (послуг), що надаються роботодавцем померлого платника за його останнім місцем роботи (у т. ч. перед виходом на пенсію), не обкладається ПДФО та ВЗ у розмірі, який не перевищує подвійного розміру суми, визначеної в абзаці першому пп. 169.4.1 ПК (пп. «б» пп. 165.1.22 ПК). Тобто розмір допомоги на поховання від роботодавця не має перевищувати 5 380 грн. (2 690 x 2).

Сума перевищення (за її наявності) остаточно оподатковується під час її нарахування (виплати, надання).

Показники, обчислені на основі МЗП

Відповідно до ст. 3¹ Закону від 24.03.95 р. № 108/95-ВР «Про оплату праці» розмір заробітної плати працівника за повністю виконану місячну (годинну) норму праці не може бути нижчим за розмір МЗП.

Під час обчислення зарплати працівника для забезпечення її мінімального розміру не враховуються:

- доплати за роботу в несприятливих умовах праці та підвищеного ризику для здоров'я;
- за роботу в нічний та надурочний час;
- роз'їзний характер робіт;
- премії до святкових і ювілейних дат.

Якщо нарахована зарплата працівника, який виконав місячну норму праці, є нижчою за законодавчо встановлений розмір МЗП, роботодавець проводить доплату до рівня МЗП. Така доплата виплачується щомісячно одночасно з виплатою зарплати.

В умовах неповної зайнятості або невиконання працівником місячної норми праці доплату до МЗП також здійснюють пропорційно до виконання норми праці.

У 2019 році доплату до МЗП здійснюють виходячи з місячного розміру **4 173 грн.**, погодинного – **25,13 грн.**

Єдиний внесок

Мінімальний страховий внесок – сума єдиного внеску, що визначається як добуток МЗП та розміру внеску, встановленого законом на місяць, за який нараховується зарплата (дохід), та підлягає сплаті щомісяця (ч. 1 ст. 1 Закону від 08.07.10 р. № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», далі – Закон № 2464).

У разі якщо база нарахування єдиного внеску (далі – ЄСВ) не перевищує розміру МЗП, встановленої законом на місяць, за який отримано дохід, сума ЄСВ розраховується як мінімальний страховий внесок (ч. 5 ст. 8 Закону № 2464). **Мінімальний розмір страхового внеску 2019 року становить 918,06 грн.** (4 173 грн. x 22 %).

Слід також пам'ятати, що в разі нарахування зарплати (доходів) фізособам із джерел не за основним місцем роботи ставка ЄСВ застосовується до визначеної бази нарахування незалежно від її розміру.

Максимальна величина бази нарахування ЄСВ – максимальна сума доходу застрахованої особи на місяць, що дорівнює 15 МЗП, встановленої законом, на яку нараховується ЄСВ (ч. 1 ст. 1 Закону № 2464). У 2019 році ця величина дорівнює **62 595 грн.** (4 173 грн. x 15), **максимальний розмір страхового внеску** з розрахунку за місяць – **13 770,90 грн.** (62 595 грн. x 22 %).

Розмір лікарняних та декретних

Сума допомоги по вагітності та пологах у розрахунку на місяць не повинна перевищувати розміру максимальної величини бази нарахування ЄСВ, з якої сплачувалися страхові внески до Фонду, та не може бути меншою за розмір допомоги, обчислений із МЗП, встановленої на час настання страхового випадку (ч. 2 ст. 26 Закону від 23.09.99 р. № 1105-XIV «Про загальнообов'язкове державне соціальне страхування», далі – Закон № 1105). Отже, сума декретних із розрахунку на місяць у 2019 році не може перевищувати 62 595 грн. та бути меншою за 4 173 грн.

Водночас відповідно до п. 1 ч. 4 ст. 19 Закону № 1105 застраховані особи, які протягом 12 місяців

перед настанням страхового випадку за даними Держреєстру загальнообов'язкового державного соціального страхування мають **страховий стаж менше 6 місяців**, мають право на матеріальне забезпечення в таких розмірах:

- **допомога з тимчасової непрацездатності** – виходячи з нарахованої зарплати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але не більше за розмір допомоги, обчислений із МЗП, встановленої на час настання страхового випадку, тобто не більше **4 173 грн.;**
- **допомога по вагітності та пологах** – виходячи з нарахованої зарплати (доходу), з якої сплачуються страхові внески, але не більше за розмір допомоги, обчислений із двократного розміру МЗП, встановленої на час настання страхового випадку, тобто на місяць **8 346 грн.** (4 173 грн. x 2) і на день **274,18 грн.** (8 346 грн. : 30,44).

Подарунки як додаткове благо

Вартість подарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань) не обкладається ПДФО та ВЗ, якщо вона не перевищує 25 % МЗП, встановленої на 1 січня звітного податкового року, у розрахунку на місяць (пп. 165.1.39 ПК). У 2019 році встановлена **межа** дорівнює **1 043,25 грн.** (4 173 грн. x 25 %). Зазначена норма застосовується лише в разі надання подарунків у натуральній формі.

Зверніть увагу: з 01.01.19 р. набуває чинності Закон від 23.11.18 р. № 2628-VIII «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України щодо покращення адміністрування та перегляду ставок окремих податків і зборів». Згідно зі змінами, унесеними цим Законом до пп. 165.1.39 ПК, обкладенню ПДФО з урахуванням «натурального коефіцієнта» 1,2195 підлягатиме лише частина вартості дарунків (а також призів переможцям та призерам спортивних змагань) у негрошовій формі, що перевищує 25 % МЗП на 1 січня звітного податкового року, у розрахунку на місяць. Тобто 2019 року **оподаткуванню підлягатиме** лише **сума, що перевищує 1 043,25 грн.**

Вартість навчання

Вартість навчання, сплачена будь-якою юридичною або фізичною особою на користь вітчизняних вищих та професійно-технічних закладів освіти за здобуття освіти, за підготовку чи перепідготовку платника податку, не обкладатиметься ПДФО та ВЗ, якщо її розмір не перевищує 3 МЗП, установлені законом на 1 січня звітного (податкового) року, за кожний повний або неповний місяць такого навчання (пп. 165.1.21 ПК). Отже, 2019 року неоподатковувана вартість навчання становить **12 519 грн.** (4 173 грн. x 3) на місяць.

Підвищуються штрафи за порушення законодавства про працю

Штрафні санкції за порушення законодавства про працю передбачено ст. 265 КЗпП. Їх розмір залежить від розміру МЗП. Тож у зв'язку з підвищенням МЗП до 4 173 грн. з 01.01.19 р. відповідно зростають і зазначені штрафи. Юрособи та фізособи-підприємці, які використовують найману працю, несуть відповідальність у вигляді штрафу за такі порушення:

Таблиця 4. Розміри штрафів

(грн.)

Вид порушення	Розмір штрафу	Сума штрафу
Фактичне допущення працівника до роботи без оформлення трудового договору (контракту)	30 МЗП (за кожного працівника щодо якого скоєно порушення)	125 190
Оформлення працівника на неповний робочий час у разі фактичного виконання роботи повний час, установлений на підприємстві	30 МЗП (за кожного працівника щодо якого скоєно порушення)	125 190
Виплата зарплати (винагороди) без нарахування та сплати ЄСВ та податків	30 МЗП (за кожного працівника щодо якого скоєно порушення)	125 190
Порушення встановлених строків виплати зарплати працівникам, інших виплат, передбачених законодавством про працю більш як за один місяць, виплата їх не в повному обсязі	3 МЗП	12 519
Недотримання мінімальних державних гарантій в оплаті праці	10 МЗП (за кожного працівника щодо якого скоєно порушення)	41 730
Недотримання встановлених законом гарантій та пільг працівникам, які залучаються до виконання обов'язків, передбачених Законами від 12.12.91 р. № 1975-XII «Про альтернативну (невійськову) службу», від 25.03.92 р. № 2232-XII «Про військовий обов'язок і військову службу», від 21.10.93 р. № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»	10 МЗП (за кожного працівника щодо якого скоєно порушення)	41 730
Недопущення до проведення перевірки з питань додержання законодавства про працю, створення перешкод у її проведенні	3 МЗП	12 519
Недопущення держінспектора праці до перевірки, якщо вона здійснюється з метою виявлення працівників із неоформленими трудовими договорами, виплати зарплати без нарахування та сплати ЄСВ	100 МЗП	417 300